

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi Intézet

Gyógypedagógia BA

PILGERMÁYER PANNA

**A MEGKÉSETT BESZÉDFEJLŐDÉS HATÁSA A HELYESÍRÁS
KIALAKULÁSÁRA**

TARTALMI KIVONAT

Témavezető: Demeter Gáborné PhD

adjunktus

Készítette: Pilgermáyer Panna

MEB20D

Nappali tagozat

Kaposvár

2024

A szakdolgozatom megírásához sikerült egy olyan témát választanom, amely a saját érdeklődési körömnek, illetve az aktuális oktatási helyzetnek és kérdéseknek is eleget tesz. Napjainkban egyre több gyermek érintett különböző nyelvi deficitekben, elmaradásokban, többek között a megkésett beszédfejlődésben is. Meglepően tapasztaltam a kutatásom, illetve az ismeretanyag keresése során, hogy viszonylag kevés releváns tudástár áll rendelkezésre a megkésett beszédfejlődés következményeire vonatkozó témában.

A megkésett beszédfejlődés hatása a helyesírás kialakulására, illetve a helyesírás aspektusaira és készségeire egy nagyon aktuális témaként, mély betekintést engedett számomra az adott kérdéskörben. A szakirodalmi adatgyűjtés után a témában megfogalmazott három kutatási kérdésemre kerestem a választ. A dolgozatom fő célja az volt, hogy a megkésett beszédfejlődés és az esetlegesen kialakuló helyesírási deficitek között kapcsolatot találjak vagy ellenkező esetben az adott vizsgált populáció esetében bizonyítani tudtam, hogy a kettő között nem található összefüggés. A vizsgált csoportom egy 23 főből álló második osztályos gyermekcsoport, akik nagyon nyíltan és motiváltan vetették bele magukat az általam adott feladatokba. Céloom volt, hogy a gyermekeket egy kicsit megismerjem, beeléssak az általános szociális képességeikbe, illetve kommunikációs helyzetekbe is, így ennek értelmében több órát is töltöttem velük hospitálás keretein belül. Az osztály tanulói között 7 fő volt megkésett beszédfejlődésű tanuló, és abból egy gyermek híján mindenki fiú volt. A kutatási eszközüm, módszerem egy általam elkészített és összeállított helyesírási feladatlap volt, amely összesen 7 oldalasra készült el. A feladatok típusát az elkészítés előtt a gyermekek magyar pedagógusával, illetve az intézmény logopédusával egyeztettem, ellenben a tartalmát és a felhasznált szóanyagot én alkottam meg hozzá. A gyermekek oktatásának üteme, előrehaladása megfelelt a kerettantervben megfogalmazott elvárásokkal, amelyet szintén átvizsgáltam a teszt elkészítése előtt. A helyesírási feladatlapban 8 különböző feladattal találkoztak a gyermekek, amelyek különböző képességekre, készségekre engedtek számomra betekintést a későbbiekben. A feladványok között szerepelt többek között tollbamondás, elválasztás gyakoroltatása, betűrendbe állítás, anagramma felismerésének feladata is. A gyermekekkel a munka előtt minden feladatot megbeszéltem, illetve tisztáztam velük, hogy melyik pontban mi az elvárásom feléjük. A gyermekek eltérő tempóban, de legkésőbb 1 óra elteltével befejezték a tesztet.

A megkapott eredményeket 5 nagy szempontból vizsgáltam meg, illetve készítettem hozzájuk különböző ábrákat, grafikonokat és táblázatot. A vizsgálat mellett igyekeztem esetleges magyarázatot, illetve ok-okozati összefüggéseket találni a kapott adatok között,

amelyek ezen vizsgált csoport esetében relevánsak lehetnek. Az első nagy kategória az osztály összes tagja teljesítményének összehasonlítása volt, illetve a kapott eredmények alapján az osztály átlagának kiszámítása. Az oszlopdiagram nagyon részletesen megmutatja, hogy a legtöbb tanuló az átlag felett teljesített, illetve elkülönülve megjelennek a megkésett beszédfejlődésű gyermekek adatai is. A második nagy vizsgálati kategória az átlagos beszédfejlődésű tanulók eredményeinek megvitatása, illetve az ő teljesítményük átlagának kiszámítása volt. A tanulók adatait tartalmazó grafikon nem sok szempontban tér el a teljes osztály képétől, illetve az átlag pontértéke is csak egy értékkel magasabb, mint az összesített 102 pont nagyságú eredmény. A harmadik kutatási pontban a megkésett beszédfejlődésű tanulók eredményeit vizsgáltam, illetve az ő teljesítményük által elért átlagot. Érdekes volt számomra, hogy ezen diákok átlaga csak 2 ponttal mutatott alacsonyabb értéket, mint az előtte vizsgált egész osztály eredménye. A negyedik vizsgálati kategóriában a nemek közötti eredmények arányát vizsgáltam, a megkésett és az átlagos beszédfejlődésű gyermekeket nézve egyaránt. Számomra valószínűsíthető módon az általam vizsgált csoportban is a lányok teljesítménye lett kiemelkedőbb. Az utolsó vizsgálati pontban pedig az összes feladattípusban elért eredményeket figyeltem meg, illetve a feladatok átlag pontszámát hasonlítottam össze a megkésett és az átlagos beszédfejlődésű tanulók között. A feladatokon belül elért pontszámok között nem mutatható ki a kettő gyermekcsoport esetében nagy mértékű eltérés.

A szakdolgozatom elején feltett kutatási kérdésekre sikerült megfelelő, kielégítő választ kapnom. Az adott vizsgálati csoport által megkapott eredmények, amelyek csak ezen csoport esetében értelmezhetőek még inkább alátámasztották azt a felvetésemet, hogy a megkésett beszédfejlődés, mint nyelvi deficit nem bír közvetlen ráhatással a helyesírási képességek kialakulására és a már meglévő lexikai tudás előhívására, alkalmazására. A gyermekek a tanulmányokban megjelenő akadályokat, esetleges nehézségeket, más képességeikkel kompenzálják, a helyesírási képességük nem tér el nagy mértékben a társaik által elért eredményektől, ellenben sok esetben magasabb színvonalat mutat.